

Obnova

S neznámou spolucestující ve vlaku, sobota odpoledne. Jednotvárný hluk a mírné pohupování. Náhlé brzdění. Kvílení brzd. Pád zavazadla, s klapavým zvukem. Úder.

„Aau...“

„Promiňte... Uhodilo vás to moc? Bolí to? V té tašce mám skoro samé nářadí. Kdo by si pomyslel, že to spadne...“

„Nerozumím...“

„Omlouvám se. Tak najednou zabrzdili. Už je to dobrý?“

„Ano... Co je to za stanici?“

„Divača. Moje taška vás zamazala, tady! Odpusťte!“

Mladá cestující se zadívala oknem ven a překřížila nohy, takže prašná skvrna dole na šatech už nebyla vidět. Kdyby se nestalo to s tou taškou, která byla příčinou rozhovoru, dřímal bych dál. Vstal jsem, vzal tašku a strčil ji na druhý konec police.

„Je to jenom prach. Kdybych neměla černé šaty, ani by to nebylo vidět. S facoletem se to hnedka ztratí,“ řekla zavřeným

---

Fazzoletto – it. kapesník

oknem komusi neviditelnému, patrně skrytému někde v kra-
sové přírodě, která se už oblékala do světlé májové zeleně.

„Promiňte, vy jste z Itálie?“

„Ano.“

„Já jsem Vlado.“

„Loredana,“ mohl slyšet tichou odpověď ten tam venku.

Vlak zapískal a rozjel se. V jednotvárném rachotu se naše pohledy přece jen setkaly a dozvěděl jsem se, že dívka není z Terstu, ale ze *Sagradu*, ze Zagraje, kde je z 2500 obyvatel asi 160 Slovinců, ale z nich ani polovina už slovinsky neumí. Slo-
vinsky prý umějí hlavně ti starší. Ale někteří slovinsky mluvit
nechtějí. Tam u nich ti trochu mladší, pod šestnáct, patnáct let,
slovinsky nerozumějí vůbec. A nestojí o to. Jejich menšina se
pořád zmenšuje. Jenom ona a dvě tři kamarádky ještě jakž takž
mluví rodnou řečí.

„A kamarádi?“ přeruším tu náhlou vyučovací hodinu.

„Co to máte za nářadí v té tašce?“

„Ale různé věci, dlátka, dloubáčky, pilníky a nějaký hoblík,
ruční frézičku, kladívko a pak tam jsou různé štětce, stěrače,
nanášče, přemazovače a tak.“

„Nerozuměla jsem většině těch slov.“

„No, je to nářadí pro zpracovávání dřeva. Spíš jako umě-
lecké. A čím se zabýváte vy?“

„Já studuju *commercio*. Pomáhám tátovi v kanceláři. Máme
firmu, no, stavební stroje. Kupujeme je, prodáváme, pronají-
máme, opravujeme atakdál. Jak divně ten vlak píská. Dlouho už
jsem vlakem nejela. A tady nezastavíme? Co to bylo za obec?“

„Vreme.“

„Hm, to se tak jmenuje vesnice?“

„Ano, ale není vidět, je v údolí. Tady je jen stanice. Zastavují tu převážně jen vlaky s dělníky a školáky.“

Děvče se zase zadívalo oknem ven, zřejmě ji krajina zajímala. Nové zapísknutí vlaku její pozornost opět vrátilo ke mně. Považoval jsem za potřebné podotknout, že jsme právě projeli stanicí Ležeče. Pro ni zas takové divné jméno. A pak Gornje Ležeče. To jsem odtud, že ta místa tak dobře znám, nebo to dokážu tak rychle přečíst z nápisů, zajímalo ji. Řekl jsem, že jsem z Kamniku. Nebyl jí nijak moc povědomý. Ale nechtěl jsem ji zkoušet.

„A tam máte truhlářství?“

„Ne, já jsem restaurátor. Teď obnovujeme oltář ve vesnickém kostelíku kousek za Sežanou. A vracím se domů, protože toho bylo za týden až dost. Máme tam hodně práce, protože restaurujeme filiální kostel, který je skoro celý rok zavřený. Mši tam mají jen dvakrát třikrát do roka. Takže se tam prakticky nevětrá, všecko je provlhlé, a to je smrt pro umělecké tvory, zvláště když jsou tak staré. Děláme tam tři, oba kolegové si ještě zaskočili do Terstu, já spěchal rovnou na vlak.“

Kdykoli jsem cestoval vlakem, vždycky jsem stál o to, s někým si povídat; ovšemže nejraději s nějakou mladou, pokud možno zajímavou, ne-li krásnou, tvářičkou. Nikdy jsem si ale netroufl dát se s tou či onou do řeči, i když byla příležitost. Tentokrát to přišlo samo od sebe. Náhle náš rozhovor přerušilo hlučné otevření dveří. Objevil se průvodčí.

„Slečno, vy máte jízdenku do první třídy, tohle není první třída.“

„*Allora*, tak půjdu do první třídy. Kolik je to ještě stanic do Rakeku?“

„Asi půl hodiny, to není tak málo, stojí vám to za to. První třída je tímhle směrem.“

„No, ani nevím... Na půlhodinku? *Inutile*.“

Hned jak uspěchaný průvodčí odešel, nabídla mi čokoládový bonbon. Přitom jsem se dozvěděl, že je ve Slovinsku teprve podruhé v životě. Zdálo se mi, že to není možné, že mě tahá za nos. Nepohnutě jsem se na ni díval, když mi vykládala, že byla u nás poprvé, když byli v Bovcu a jezdili lyžovat na Kanin, až k Nevejskému sedlu. Řekla samozřejmě *Sella nevea*. Nechtělo se mi tomu věřit. Tvrdila, že to je čistočistá pravda. Nemohl jsem pochopit důvody jejího nezájmu o tuhle sousední zemi. Nebylo to prostě zapotřebí, ani ostatní sem nejezdí tak často a nakonec, co je na tom divného. Trochu jsem to začínal chápat, když řekla, že nechodila do slovinských škol, což neznělo nepřesvědčivě, spíš neobyčejně, že jim dřív vadila železná opona a že se tam o nás říkalo všechno možné a že se tam o nás přímo pohrdavě vlastně mluví dodnes, i když ji to tak nezajímá: Slovinsko je prý v jádře Itálie, někdejší římské císařství, teď znečištěné potomky slovanských hord, a že se od Východu kromě slunce nedá očekávat nic dobrého; protože do těchto krajů po staletí až do druhé světové války a ještě i po ní přicházela samá neštěstí, od Langobardů, Germánů až po Slovaný – samí zabíječi, násilníci, pustošitelé a vypalovači. Kdo tady nemá

Allora – it. tedy; *inutile* – it. netřeba

příbuzné nebo nějaký cíl, ten sem prostě nejede, nemá zájem. Skončila své povídání, když se vlak zastavil.

Pivka.

„Tak to tedy mluvíte slovinsky moc pěkně, když nemáte slovinské školy a jezdíte sem.“

„No... můj mateřský jazyk je *intanto* slovinština. Ačkoli... Doma mluvíme slovinsky málo. Maminka se mnou a s bratrem. Starší bratr je už pryč, přiženil se do Cremony, to je Lombardie.“

„Otec není Slovinec?“

„Ne, je Ital. Právě ze Zagraje.“

„Cožpak vaše obec není slovinská?“

„Ne, není. Kdysi dávno byla, protože má slovinské jméno jako sousední místa, třeba Zdravščina, Sv. Martin a poblíž jsou Poljane a Doberdob a Polače kousek od Romjanu, odtamtud je moje matka, atakdál, samá slovinská jména. Ale kdybyste tam dneska tvrdil, že to jsou slovinská místa, měli by vás za... Všecko je to italské.“

„A vy... vy se považujete za Slovinku, takhle srdcem?“

„Ano, v podstatě jsem Slovinka. *Invece* jsem Italka, *no*? Můžeme s klidem říct: oboje. Nepřemýšlela jsem o tom. *Orka*, pořád mluvím já. Řekněte taky něco o sobě!“

Nemohl jsem si ji nějak srovnat v hlavě, ale už jsem ji tam měl. Chtěla vědět, jestli dokážu vyřezat rám pro zrcadlo. Řekl jsem, že to se nejprve vyřeže po kusech, pak se to vyhladí, zpevní se podklad, kusy se slepí a na to se dají zlaté listky. Zajímalo ji to. Řekl jsem jí, že starodávná zrcadla mají úplně

Intanto – it. *tak jako tak*; *Invece... no?* – it. *Jinak... ne?*

jinačí cenu než ta moderní a že se zabývám hlavně obnovou starých uměleckých děl. K tomu podotkla, že asi hodně vydělám. Připomněl jsem jí, že jedu vlakem, a to že asi její domněnku zrovna nepotvrzuje. Hned mě napadlo, že když ona jede vlakem, nemusí to hned znamenat, že je nějaká chudačka. Prostě to má tak jednodušší: v Zagraji nastoupí, v Rakeku vystoupí. Její klidné, nežádostivé oči a dlouhé světlé vlasy, které kontrastovaly s černým oblečením, a zároveň strach, aby neřekla něco, co by neodpovídalo mému jen zpola vědomému očekávání, to vše mi bránilo, abych se mohl zmoci ještě na nějakou otázku.